

Kokemuksia ympäristöjournalismin tekemisestä

Leena Sallinen:

Totuuden jäljittäminen henkilökohtaisena ongelmana

Lapin metsätuhoja on vahvasti liioiteltu, kertoivat joukkoviestimet kesällä. Minun reaktioni tähän sinänsä lohdulliseen uutiseen oli melkein vihainen: onko meitä jymäytetty?

Ympäristökatastrofin tai ainakin luonnon rappeutuminen jatkuvasti pahenevat ennusmerkit ovat viime vuosina olleet ympäristöjournalistien vakioaineistoa. Ainakin minä olen kieriskellyt niissä kaikki kymmenkunta vuotta, joiden ajan olen tehnyt ympäristö- ja luontojuttuja Lappeenrannassa ilmestyvän Etelä-Saimaan uutistoimittajana.

Olen kirjoittanut moneen otteeseen mm. Kaakkois-Suomen metsätuhoista. Ovatkohan nekin liioiteltuja ja jos ovat, kuka on liioitellut? En minä ainakaan. Olen uskonut asiantuntijoita, jotka esittelevät huolestuneina harsuuntuneiden puiden määrän ja puiden tautitapausten kasvuprosentteja. Metsätuhoja luonnonsuojelijoiden huuhaapuheiksi väittänyt paikallisen metsänhoitoyhdistyksen toiminnanjohtajakin yhtyy nyt huolestuneiden maakunnan miesten kuuroon, varsinkin kun vaaditaan valtiolta metsäntutkimusvaroja.

Enpä ole juuri epäillyt tuhon profeettoja. Uskon heitä, koska he ovat niin — uskottavia. Uskon, mutta en tiedä, mitä luonnossa tapahtuu todella.

Tämä on minun henkilökohtainen ongelmani, mutta se lienee myös yksi ympäristöjournalismin ydinkysymyksiä. Tutkijatkaan eivät pysty kertomaan toimittajille totuutta ympäristön tilasta. Tietysti totuuden jäljittäminen on tuskasta, itse asiassa toivotonta muillakin journalismin alueilla, mutta ympäristöasioissa tiedon puutteeseen tai ristiriitaisiin tietoihin liittyy mielestäni erityistä dramatiikkaa. Ainakin minä koen ympäristöjournalistina repostelevani maapallon ja ihmiskunnan kohtalonkysymyksiä, vaikka käytännön työssäni onkin hyvin paikallinen näkökulma. Osallistummehan itse kukin utterasti esimerkiksi luonnonvarojen hillittömään tuhlaukseen tai kasvihuoneilmion kehittymiseen.

Entäpä jos kasvihuoneilmionkin uhkaa on liioiteltu? Onhan se mahdollista, jos Lapin metsätkin kasvaa jollottavat melkein entiseen tahtiin. Mahdollista on siis sekini, että kiusaan itseäni ja lukijoitani ihan suotta synkillä visi-

oillani. En tosin tiedä, uskovatko lukijani juttuihini. Ympäristön tilasta on tarjolla myönteisuutisiakin yllin kyllin oljenkorsiksi, joiden varassa voi elätellä uskoa luonnon ihmeellisestä kyvystä säilyä terveenä kaikista saasteista ja pahoista puheista huolimatta. Optimisti saa uskonvahvistusta tekniikan kehityksestä: jos luonnon voimat ehtyvät, insinöörit tulevat avuksi. Kyllä ne saavat vielä ilmakehän otsonireiänkin tukitukseksi.

En minäkään mikään linkolalainen masokisti ole, mutta en liioin usko insinöörien ihmetekoihin. Optimismille ei nähdäkseni ole kylliksi katetta, joten maailmankatsomukseeni sisältyy oletus ihmisten asenteiden ja elämäntapojen melko totaalisen muutoksen välttämättömyydestä. Tämä tietysti heijastuu juttuihini ja elämäntapoihini, ainakin jonkinlaisena pyrkimyksenä. En minä halua olla mikään leipäpappi.

Monien mielestä on huolestuttavaa, jos ympäristöjournalismi luisuu tämmöisen ekologisen herätyksen saaneiden toimittajien käsiin. Minäkin myönnän riskin: joukkoviestimet voivat täytyttyä ympäristöjournalismista, joka on pelkkää paatosta ja munkkilatinaa. Toisaalta oletan, ettei huoli ympäristön tilasta vie ihmiseltä suhteellisuudentajua eikä toimittajalta ammattitaitoa, jos hänellä on sitä joskus ollut.

Ammattitaitoon kuuluu kriittisyys, joka ei saisi kadota myötätunnon mukana. Tällä ukaasilla minä mielelläni kovistelen kollegoita, jotka joukkoviestimissä paapovat hillittömästi ympäristöaktivisteja, vaikka itekin touhuun vapaaehtoisessa luonnonsuojeluliikkeessä. Tämä saattaa olla ympäristöjournalistien ekologisen herännäisyyden seurausta, mutta voi se olla leipäpappien lanseeraama muoti-ilmiökin, en tiedä. Ympäristöaktivisteista luomoutuneet kollegat eivät puolestaan tunnu tietävän, ketä ympäristöaktivistit oikein ovat, harvoin he ainakin sen paljastavat. Useimpien tempausten yhteydessä julkisuudessa mainitaan vain aktivistien nokkamies, jos häntäkään. Harva toimittaja tulee laskeneeksi tai tuoneeksi julki edes aktivistien lukumäärää. Vielä harvempi ottaa selvää heidän asiantuntemuksestaan ja motiiveistaan. Näin luodaan illuusio, että Suomessa on massoittain vaatimuksistaan ja teoistaan ja niiden syistä ja seuraamuksista täysin tietoisia luonnonsuojelijoita ja ympäristön puolustajia.

Minusta kansalaisten täytyy saada tieto tämän maan ympäristöaktiivismin todellisista mittasuhteista ja vastuhenkilöistä. En minäkään sitä varmasti tiedä, mutta tuntemistani paikallisista kuvioista päätellen aika pieni piiri pyörii tempauksesta toiseen.

Journalistina pidän niin ikään arveluttavana, että ympäristöaktivistien toiminnassa julkisuuden saavuttaminen on niin keskeinen keino, että se uhkaa muuttua itseisarvoksi: jokin metsä tai suo on jo ikään kuin puoliksi suojeltu kun siihen kohdistuva uhka on kettinkien voimalla saatu julkisuuteen. Jossain määrin toimittajilla on tietysti aihetta ylpeyteen hallinnassaan olevan julkisuuden voimasta, mutta samalla meidän on syytä kavahtaa ajautumista peliksi pelinappuloiksi ympäristötaistojen tantereille.

Luonnonsuojelijanakin katson, että meikälaisten saama kritiikön julkisuus ei ole pitkän päälle ympäristölle eduksi, koska se vie sekä suurelta yleisöltä että päättäjiltä olennaisuuksien tajun. Ympäristöongelmat pulpahtelevat esiin eri puolilla Suomea sen mukaan missä kaksi tai kolme ympäristöaktivistia päättää pitää infon tai köyhtäytyä puuhun; niistä metelöidään ministeriötä myöten ja julkisuuden paineessa ne ratkaistaan tavalla tai toisella, mutta harvoin kysytään jäljestä päin, miten tärkeä asia tässä saatiin nyt hoidetuksi ja miten monta vielä tärkeämpää asiaa jäi tämän hälyn aikana hoitamatta.

Myönnän toki, että annan itsekin ympäristöaktivisteille heidän joukkovoimaansa ja joskus asiaansakin nähden suhteettoman paljon palstatilaa. Paikallistason keskustelussa he edustavat kuitenkin vastapainoa mm. teollisuuden edustajien ja maanomistajien näkemyksille.

Minuakin syytetään tanssimisesta luonnonsuojelijoiden pillin mukaan, ei niinkään juttujeni perusteella vaan pelkästään sen vuoksi, että toimin luonnonsuojeluyhdistyksessä. Minä vaadin syyttäjiä lukemaan kollegojeni juttuja: niissä luonnonsuojelijat ja mitä kummallisimpien ympäristöyhdistysten aktivistit vasta mellastavatkin. Minä kyllä tunnen nämä porukat, kiitos järjestörentojeni, ja pistän pahimmille höheltäjille sordiinon päälle. Motiivini ovat pääosin journalistiset, mutta kieltämättä ajattelen myös ympäristöaktivistien mainetta.

Minua syytetään myös turhan kriittisestä suhtautumisesta teollisuuden edustajiin ja tämän syytöksen myönnän osin oikeutetuksi. Epäilen teollisuuden edustajia jatkuvasti kaksinaamaisuudesta, vaikka he hyrisevät tätä nykyä jatkuvasti ympäristöystävällisyyttään. Yhtä epäluotettavaa minusta on poliitikkojen vastaava hyrinä.

Maanomistajat eivät yleensä ole kaksinaamaisia vaan päin vastoin yksioikoisia junteja, mutta eivät hekään ympäristötoimittajalle mitään helppoja haastateltavia ole. Päin vastoin, he ovat tulleet minulle melkein silmille: keskustalaisen lehden toimittaja ilkeää kirjoittaa rantojen-suojeluohjelman puolustuskirjoituksen!

Kunpa he tietäisivät, miten minä olen puolestani haukkunut ympäristöministeriön virkamiehiä: kuinka he ilkeävät lähettää maanomistajille niin tuhruisia karttoja tulossa olevista maankäytön rajoituksista ja melkein yhtä sekavia

selostuksia tästä pahasta myönnettävistä korvauksista!

Minusta rantojensuojeluohjelma lanseerattiin kentälle todella kömpelösti, mutta siitä minä en kuitenkaan lehdesäni elämöinyt, koska minusta itse ohjelma oli kohtuullisen hyvä ja ehdottoman tärkeä etenkin eteläisen Saimaan suojelun kannalta. Toinkin julki nämä ohjelman hyvät puolet vastapainoksi lehteni toistuville uutisille kokouksista, joissa rantojen omistajat MTK:n agitaattorin kannustamina kauhistelivat kokoomusjohtoisen hallituksen sosialisoitipyrkimyksiä.

Rantojensuojeluohjelman käsittelyssä kuten lukuisissa muissa ympäristö- ja luontojutuissa minulla olivat apuna ympäristöhallinnon virkamiehet ja -naiset, jotka uutterasti suoltavat toimituksiin tilastojaan, suunnitelmiaan ja selvityksiään. Rohkeimmat heistä esittävät myös henkilökohtaisia kannanottoja.

Ympäristöviranomaiset taitavat ollakin minun tärkeimpiä yhteistyökumppaneitani ympäristöjuttujen teossa. Hallinnosta riippumattomiin ympäristötutkijoihinkin tukeutuisin mielelläni, mutta heitä on näillä nurkin vähän. Byrokratian rattaistakin lohkeaa sentään joskus tutkijan auktoriteetilla annettu lausunto.

Silloin tällöin irrottelen ja teen ympäristöjournalismia suoraan omasta päästäni eli kirjoitan elämyksellisiä luontoreportaaseja. Niitä ihmiset lukevatkin tarkkaan palautteesta päätellen. Muuten ympäristöjournalismini hedelmät taitavat mennä enimmäkseen harakoille.

Keväällä kyselin rivilapteenrantalaisilta, missä on Kymen läänin ainut kansallispuisto. Kukaan haastateltava ei sitä tiennyt, vaikka minä tuon tuosta teen lehdesäni selkoa näiden seutujen luonnonsuojelualueista. Vielä useammin kirjoittelen Kaukaan jätevesistä ja ilmansaasteista sekä vesioikeuden ja lääninhallituksen päätöksistä ja käytännön toimista niiden vähentämiseksi. Silti ihan fiksit lappeenrantalaiset päivittelevät minulle, miten on mahdollista, että Kaukas voi jatkuvasti ja holtittomasti haista niin pahalle ja lisäksi saastuttaa Saimaata.

Minä olen ensisijaisesti journalisti enkä sananjulistaja, mutta kyllä minuun on sen verran kansanvalistajan vikaa tullut, että tällöinen tietämättömyys ja triviaali kysely harmittaa minua tietysti suunnattomasti.

Lohduttaudun ajatuksella, että vika ei ehkä ole minun jutuissani, vaan ihmisten yleisessä turtumuksessa. He eivät jaksakaan enää seurata analyttisesti ympäristöuutisten sisältöä, vaan suodattavat tajuntaansa niiden ydinviestin: huonosti menee. Minä olenkin sitä mieltä, että suurin osa joukkoviestimien ympäristöjutuista joutaisi jäädä julkaisematta ja julkaistavissa jutuissa pitäisi sitten olla todella särmää.

Eero Taivalsaari:

Oppimattomuuden valitus

Vuonna 1975 julkaisin ensimmäisen kirjani ”Uusi yhteiskunta”, jonka aiheena oli ekologisesti tasapainoisen yhteiskunnan rakentaminen. Aiheeseen liittyvää keskustelua oli tuolloin käyty puoli vuosikymmentä, tosin vielä ka-pealla pohjalla.

Kirjasta sain käsiini yhden ainoan Hufvudstadsbladetissa ilmestynen kritiikin. Sen loppukaneetti oli, että kirjalla ”Uusi yhteiskunta” ei ollut mitään tekemistä todellisuuden kanssa.

Puolitoista vuosikymmentä myöhemmin, 1990-luvun alussa, ekologinen valistuneisuus ei ole *oleellisesti* parempi. Huulten hyminää asiasta kyllä kuulee, mutta arkipäivän journalismissa ei ole muuttunut juuri mikään.

Uusimmassa kirjassani ”Eurooppa 1992 — Mitä yhäntymisestä on tiedettävä” jouduin toteamaan, että maan suurimman päivälehdessä johtavat toimittajat ovat ympäristöasioissa ummikkoja. He kykenevät täydellisesti eliminoimaan kirjoittamisestaan ekologiset tosiasiat. Tämä on sitäkin omituisempaa, kun lehdessä on vast’ikään tiedonjulkistamisen palkinnon saanut, ympäristöasioihin erikoistunut toimittaja Antti Vahtera, joka on vuosikymmenestä toiseen teroittanut näiden asioiden välttämättömyyttä yhteiskunnallisessa päätännässä.

Journalistien suuri enemmistö toimii samaan tapaan kuin Titanicin matkustajat kahdeksan vuosikymmentä sitten. Vaikka matkustajille ilmoitettiin aluksen olevan vajomassa aaltoihin jäävuoreen törmäämisen seurauksena, sitä pidettiin pilana ja salongeissa jatkettiin tanssimista, koska uskottiin Titanicista levitettyihin uskotteluihin laivan uppoamattomuudesta.

Ei ymmärretä, että elämme jo hyvin syvällä ekologisessa kriisissä.

Oppimattomuuden valitus 2

Mikäli ymmärrys tästä olisi sisäistettyä, se heijastuisi laajasti journalismiin. Tällöin kirjoittamisessa otettaisiin luokun ekologinen näkökulma. Sisäistämällä tarkoitetaan sitä, että toimittaja osaisi analysoida käsittelemänsä asian ekologisesti todellisuudesta käsin ja hän myös liittäisi tämän analyysin esitykseensä.

Kysymys on vanhojen konventioiden rikkomisesta. Jos toimittajien valtaenemmistö edelleen katsoo tehtäväkseen ainoastaan heijastella maailmaa, he ovat soutamassa Tel-lusta tuhon virrassa kohti koskea, josta ei rannalle kavuta.

On kysymys myös koulutuksesta, ilman muuta ja ennen kaikkea. Toimin puolitoista vuotta sitten mietintönsä jättäneen Ekologinen läpäisyperiaate journalistikoulutukseen -toimikunnan puheenjohtajana Suomen Sanomalehtimiesten Liitossa. Liitto saattoi röyhittää rintaansa siitä, että se oli ensimmäisenä ammattiliittona tarttunut asiaan.

Rinnanröyhistyksen jälkeen liiton johto vesitti asian. Sen sijaan että se olisi satsannut siihen yhden valiokunnan verran, mietinnön esitykset tyrkättiin statukseltaan viiden luokan porukkaan ja katsottiin että asia oli tällä hoidettu.

SSL:lla on resursseja, jos johto haluaa niitä käyttää. Tässä tapauksessa ei haluttu, vaikka kysymys on sananmukaisesti elintärkeästä asiasta.

Luotan tiedonvälityksen suureen valitukseelliseen voimaan. Jos toimittajat jatkavat nykyisen malliin, on turha odottaa muutosta ihmisten käyttäytymisessä suhteessa ympäristöön. Nykyinen, ympäristöä tuhoava elämäntapa kytkettyinä vahvaan kasvu- ja kilpailuideologiaan jatkuu.

Elämäntapaa ja arvoja ei muuteta ympäristötoimittajien palkkaamisella, vaan totaalilla uudelleenarvioinnilla ja asennoitumisella ekologiseen kriisiin. Toimittajien ja heidän kouluttajiensa olisi hyvä muistaa, että lehdistö on aikuisten opettaja — hyvässä ja pahassa.

Markku Lappalainen:

Teollisuus ei mielellään keskustelee ympäristöstä suuren yleisön kanssa

Kirjoitin yhden ensimmäisistä ympäristöjutuistani elokuussa 1974. Viljelin tuolloin luontopalstaa Nokian Uutisissa, ja luonnonystävänä ryhdyin teilaamaan paikkakuntaa hallitsevaa teollisuusjättiä.

Ajatukseni oli haastaa kielteistä saastejulkisuutta karttava Nokia-yhtiö vastaamaan teoistaan. Juttuni oli kiihkeänpuoleinen kiistakirjoitus, luonnonsuojeluagitaattorin puheenvuoro, jossa siteenä oli muutama fakta ja joukko aistinvaraisia havaintoja.

Ja niinhän siinä kävi, että yhtiö pysyi juoksuhaudassaan. Julkista keskustelua ei syntynyt. Yhtiöltä soitettiin lehden päätoimittajalle: ”Onko se Lappalainen joku lääkäri, vai?” Asian puinti jäi.

Tällainen vaka vanha talon tapa elää tänäkin päivänä: kukaan ei halua esiintyä julkisuudessa saastuttajana, ihmisten elinympäristön pilaajana, luonnonvarojen riistäjänä, tuhlarina. Julkisia ympäristönaarmuja saaneet panevat asiat järjestykseen kahden kesken päätoimittajan kanssa.

Tekniikan tohtori Jaakko Paatero on ilmaissut ajatuksen suorasanaisesti: ”Tuotantolaitos itse asiassa seurustelee vakavasti viranomaisten kanssa, ei suuren yleisön kanssa, koska ympäristönsuojelukysymyksiin liittyy paljon tunteenomaista suhtautumista ja väärinkäsitysten mahdollisuuksia.” (Turun Sanomat 9.2.1987).

Postivuori viherpeipon työpöydällä

Nykyisin tarkastelen ympäristöjournalismia nimenomaan arkisen uutistyön vinkkelistä. Tarinani on tavallinen: työstän ympäristöaiheita, koska olen osoittanut kiinnostusta niihin. Näin toimivat lukemattomat muutkin toimittajat eri lehdissä.

Minun kiinnostukseni kumpuaa luonnonharrastuksesta ja sen ohessa koetuista ”elämyksistä”. Näen tuttujen maisemien tuhoutumisen, juutun kanootiretkellä järvenselällä lilliviin sellutehtaan jätepaakkuihin, nuuhkin kitusiini rikinkatkuista ilmaa, etsin kuumeisesti katoavia luontokappaleita...

Olen halunnut paneutua ympäristöaiheisiin, eikä minua ole kovin paljon toppuuteltu. Pöydälleni on kannettu kaikki mahdollinen posti, joka saattaa olla ympäristöorientoituneen toimittajan alaa. Postivuori on kasvanut viime vuosina suorastaan räjähtämällä.

Bio, eko, vihreä, luonto ja muut mitä kirjavimmat epiteetit kirjeen saatteessa merkitsevät sitä, että viesti päätyy toimituksen viherpeipolle. Hän hoitelee ympäristöaiheita

oman toimensa ohella — varsinaisen leipätyön lisäksi. Yksinäinen ahma voidaan listittää tällaisen taakan alle.

Yhteiskunnassa ylipäänsä vallinnut ympäristömyönteisyys on jossain määrin purkanut yksinäisen paineita. Yhä useammat toimittajat ovat kiinnostuneet ympäristöaiheista. Ympäristöjournalismista on alettu keskustella ihan vakavasti, vaikka lehdissä ei sittenkään ole menty juuri hyviä puheita pidemmälle.

Hyvä uutinen voi sisältää myös huonon

Toimittajia syytetään epämääräisen ja väärän ympäristötiedon levittämisestä, huonojen uutisten ylikorostamisesta. ”Usein asiasta kerrotaan vain se vähä, mikä halutaan tai tiedetään ja sekin voi olla vääristelyä ja vääryyttä”, toteaa Partekin ympäristöpäällikkö Karl-Gustaf Laurén (Turun Sanomat 26.1.1987)

Epämiellyttävistä asioista on tarjolla kohtuuttoman usein epämääräistä tietoa. Ympäristöonnettomuuksien yhteydessä teollisuus panee tiedottajansa ja muut ammatilliselliset liikkeelle — uutistapahtuman lopputulosta arvostelevan on aiheellista katsoa myös peiliin.

Kaakkois-Suomessa todettiin tammikuussa 1987 pari kemikaalionnettomuutta, jotka ovat esimerkkejä siitä, miten huono tiedotus herätti yleisön keskuudessa oikeutettua hämmennystä.

Kotkan satamassa tapahtunutta Mercantilen myrkyvuotoa suorastaan salailtiin, kun taas Haminassa havaitusta kaasusta ei kukaan tuntunut tietävän aluksi mitään. Mitä muuta toimittaja tällaisessa tilanteessa voi tehdä kuin kertoa, miten (huonosti) asiat ovat?

Enimmäkseen samanlaisella viileydellä toimittaja kertoo myös niin sanottuja hyviä uutisia, ja tämä saattaa nyppiä häntä, joka haluaa käyttää hyvää uutista johonkin tarkoitukseen: esimerkiksi yrityskuvan kohentamiseen.

Hyvä uutinen on vaikkapa se, että Neste on vähentänyt paljon Porvoon jalostamon päästöjä. Rikkipäästöt on pudotettu neljännekseen. Huono uutinen tässä hyvässä on se, että jäljelle jäänyt ja edelleen taivaalle tupruava 20 000 tonnia on liian paljon luonnolle.

Millainen ketunhätä kainalossa?

Ympäristöaiheissa korostuu ajatus, että miellyttämällä ei lähestytä totuutta. Uuden ja varsin mutkikkaan ongelmaympäristöön — sitähän ympäristönsuojelu yhä on — parissa askaroiva toimittaja kohtaa monenlaista tietoa ja tiedoksi naamioitua humpuukia, jonka esittäjä saattaa peräti vilpittää uskoa itseensä.

Vaan mistä poimia tiedonjyvää? Tikulla kaivellen jokaisen ympäristötietoa tarjoavan kainalosta löytyy jonkinlaisen ketunhätä, ja monet tärkeää tietoa hallitsevat panttaa-

vat sitä, koska tiedotus ei satu kuulumaan toimenkuvaan.

Ympäristön pilajaajat selittelevät ja puolustautuvat. Hallinto harrastaa tylsää, byrokrilista viranomaistiedotusta. Tutkijat ovat aktiivisia apurahoitusta järjestellessään tai pelatessaan julkisuudessa tiedeyhteisön sisäistä peliä. Järjestöt ajavat asiaansa.

Ketunhännistä viis, jos aihe kantaa ja asia on julkisuuden arvoinen. Luotan toimittajana siihen, että uutisseuranta ja (usein valitettavan olematon) julkinen keskustelu piirtävät veteen sen viivan, jolta niin sanottu totuus löytyy.

Valitettavan moni asiantuntija on valinnut vaikenemisen, ja valitettavan vähän on niitä, jotka esiintyvät julkisuudessa. Mitä enemmän ympäristöasioita seuraa, sitä helpompi on havaita, ettei mutkikkaisiin ongelmiin ole yksinkertaisia ratkaisuja — ei kipeisiin kivuttomia. Eikä kaiken tiettäviä asiantuntijoita ole ollenkaan.

Toimittajat toivovat koulutusta

Suomessa toimii kourallinen ympäristönsuojelun erikoistoimittajia. Oman toimensa ohella ympäristöasioiden kanssa puuhastelevia on muutama kymmenen. Suomen sanomalehtimiesten liiton ympäristöjournalismijaoston selvityksen mukaan kaikki kaipaavat lisää koulutusta.

Koulustarpeiden kirjo on melkoinen. Viime vuosiin asti muuttunut ja kehittynyt lainsäädäntö ja hallinto ovat

monille vieraita. Ympäristöongelmien kansainvälinen luonne ja kansainvälinen ympäristöpolitiikka ovat uutta ja hämmentävää.

Edelleen toimittajat toivovat lisää koulutusta kyetäkseen suhteuttamaan eteensä kumpuavia ongelmia. Laajat, maailmoja syleilevät yleiskurssit eivät niinkään kiinnosta, vaan arkisten ongelmien kimpussa painiva journalisti haluaa mieluummin paneutua johonkin tiettyyn, uuteen ongelmakimppuun.

Yksi kaippaa ”kaikkea mahdollista kun ei tiedä mistään mitään”. Toinen haluaisi uppoutua ympäristön ja talouden vuorovaikutuksen syövereihin. Kolmatta kiinnostaa tekniikka. Neljännen mielessä väikkyy ajatus kiistattomasta metsätuhotiedosta.

Huomattavan moni pohtisi myös ympäristöjournalismia, arvioisi tehtyä ja tekemätöntä. Ympäristöjournalismin tavoitteenasettelu ja lähdekritiikin merkitys korostuu mm. kysymyksessä ”loikimmeko vain aktivistien perässä?”

Pysyvästi toimittajien ympäristöopinon tarvetta ei tyydytetä kurssilla. On helppo perustella vaatimusta, että ympäristönsuojelu pitää liittää kaikkien opintojen osaksi. Journalistikoulutuksessa ajatus korostuu, sillä ihmiset saavat kaiken tosiaikaisen ympäristötietonsa toimittajien työn kautta.